

**Державний вищий навчальний заклад
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Юридичний інститут**

**Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права**

Матеріали круглого столу

**«ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В
СУЧАСНОМУ СВІТІ»**

12 березня 2014 року,

м. Івано-Франківськ

**Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права**

Матеріали круглого столу

**«ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В
СУЧАСНОМУ СВІТІ»**

12 березня 2014 року

м. Івано-Франківськ

УДК 342.95
ББК 67.9(4УКР)

Рекомендовано до друку Вченою Радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол від 2.06.2014 року).

Рецензенти:

Адамович Сергій Васильович заступник голови - керівник апарату Івано-Франківської обласної державної адміністрації, професор, доктор історичних наук

Книш Віталій Васильович професор кафедри теорії та історії держави і права Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

Права людини і громадянина в сучасному світі [текст]: матеріали круглого столу кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (авторська редакція). – Івано-Франківськ, 1214. – 104 с

© кафедра конституційного,
міжнародного та адміністративного
права, 2014

© Юридичний інститут
Прикарпатського національного
університету імені Василя
Стефаника, 2014

Зміст

Вступне слово	5
Напря́м 1. ЗАХИСТ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	7
Розвадовський В.І. Захист конституційних прав людини в умовах української незалежності	7
Грицик Р.В. Проблеми захисту та реалізації прав та свобод людини і громадянина	11
Оленин П.В. Четверте покоління прав людини	13
Остап'як М.М. Захист та реалізація прав і свобод людини і громадянина	18
Слободян О.І. Механізм захисту прав і свобод людини	19
Васильєва А.В. Розвиток четвертого покоління прав людини в Україні	21
Джавала А.Р. Сучасний стан та перспективи забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні	24
Грицан О.А. Четверте покоління прав людини та його відображення у законодавстві України	28
Обітоцький А.В. Права та свободи людини, їх захист в Україні	32
Ляхович А.В. Проблеми механізму захисту прав та свобод людини у сучасній Україні	34
Напря́м 2. ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ТА УМОВИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ ПІД ЧАС ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	36
Петровська І.І. Реалізація прав людини в сучасному інформаційному суспільстві	36
Холєвчук М.О. Інформаційне суспільство : теорія і реальність	39
Жмудик В.М. Окремі питання інформатизації в Україні	42
Созанський С.Д. Становлення інформаційного суспільства в окремій країні як основа захисту права на інформацію	44
Бартків Н.Я. Інформаційна безпека	47
Мазєпа Н.В. Поняття інформаційного суверенітету держави	50
Возняк Л.З. Інформаційна війна та її масштаби	53
Дзіняк Х.В. Поняття інформаційної культури	55
Капушак І.М. Поняття та ознаки інформаційного суспільства	57
Данюк С.І. Ознаки інформаційної культури суспільства	60
Хантіль О.В. Інформаційна культура та її формування в Україні	62
Дзіняк Г.С. Поняття інформаційної війни	64
Санагурська Н.В. Сутність інформаційної безпеки	67
Тарас В.М. Медіа-тероризм	70
Напря́м 3. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ	73

Пташник І.Р. Міжнародно-правовий захист прав людини	73
Тарас В.М. Вплив міжнародного права на права людини	79
Радишевська З.М. Порушення норм Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при застосуванні люстрації	82
Напрямок 4. ПРАВА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	86
Козлов М.В. Проблема дотримання та захисту прав військовослужбовців	86
Висновки	100

Напрям 2

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ТА УМОВИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ ПІД ЧАС ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.

Петровська Ірина Ігорівна

доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права

Реалізація прав людини в сучасному інформаційному суспільстві

Сучасні інформаційні відносини розвиваються з урахуванням різноманітних чинників. Важливим для них є характеристика Інформаційного суспільства. Поняття «інформаційне суспільство» почало використовуватись у другій половині ХХ століття. Автор даного терміну невідомий, перелік науковців у своїх працях вживали його майже одночасно. Так, у США вперше дане поняття було вжите вченим економістом Ф.Махлупом. В інших джерелах автором поняття інформаційного суспільства називають японського вченого, професора Токійського технологічного інституту Ю.Хаяші. Девід Лайон відзначає, що «інформаційне суспільство» виражає ідею нової фази в історичному розвитку передових країн, тобто, не прихід «постіндустріального» суспільства, а створення нового соціального зразка, що є результатом «другої індустріальної революції», яка в основному ґрунтується на мікроелектронній технології.

Головними складовими поняття «інформаційне суспільство» визначають: інформаційну економіку, індустрію інформаційних послуг, сучасні інтелектуальні інформаційні технології та технології зв'язку, значний потенціал науки, матеріально-технічне забезпечення різноманітних послуг.

Питання формування інформаційного суспільства є предметом уваги міжнародної спільноти. Так, Окінавська хартія глобального Інформаційного суспільства від 22.07.2000 р. визначає, що інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є одним з найбільш важливих чинників, що впливають на формування суспільства ХХІ століття. їхній революційний вплив стосується способу життя людей, їх об'єднань і роботи, а також взаємодії уряду й цивільного суспільства. ІКТ швидко стають життєво важливим стимулом розвитку світової економіки. Вони також дають можливість приватним особам, фірмам і співтовариствам, що займаються підприємницькою діяльністю, більш ефективно й творчо вирішувати економічні й соціальні проблеми.

Сутність стимульованої ІКТ економічної й соціальної трансформації полягає в її здатності сприяти людям і суспільству у використанні знань та ідей. Інформаційне суспільство дозволяє людям ширше використати свій потенціал і реалізовувати свої устремління.

Окінавська хартія також містить положення про те, що всі люди повсюдно без винятку повинні мати можливість користуватися перевагами глобального інформаційного суспільства. Стабільність глобального інформаційного суспільства ґрунтується на стимулюючих розвиток людини демократичних

цінностях, таких як вільний обмін інформацією й знаннями, взаємна терпимість і повага до особливостей інших людей.

Країни, що підписали Окінавську хартію, зобов'язалися спрямовувати зусилля урядів на зміцнення політики й нормативної бази, що стимулюють конкуренцію й новаторство, забезпечення економічної й фінансової стабільності, що сприяють співробітництву по оптимізації глобальних мереж, боротьбі зі зловживаннями, які підривають цілісність мережі, по скороченню розриву в цифрових технологіях, інвестуванню в людей і забезпеченню глобального доступу й участі в цьому процесі.

Інформаційний суверенітет держави - здатність держави контролювати і регулювати потоки інформації з-поза меж держави з метою додержання законів України, прав і свобод громадян, гарантування національної безпеки держави. Інформаційний суверенітет України забезпечується: виключним правом власності України на інформаційні ресурси, що формуються за рахунок засобів державного бюджету; створенням національних систем інформації; установленням режиму доступу інших держав до інформаційних ресурсів України; використанням інформаційних ресурсів на основі рівноправного співробітництва з іншими державами.

Ціллю Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» є встановлення основ регулювання правових відношень по захисті інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України і юридичних осіб на інформацію і права доступу до неї, права власника інформації на її захист, а також установленого чинним законодавством обмеження на доступ до інформації.

Опрацювання інформації – сукупність операцій (збір, уведення, запис, перетворення, читування, зберігання, знищення, ресстрація), здійснюваних за допомогою технічних і програмних засобів, включаючи обмін по каналах передачі даних.

Захист інформації – сукупність організаційно-технічних заходів і правових норм для попередження заподіяння збитку інтересам власника інформації або АС і осіб, що користуються інформацією.

Несанкціонований доступ до інформації, здійснюваний із порушенням встановлених в АС правил розмежування доступу.

Інформаційна війна (англ. Information War) — використання і управління інформацією з метою набуття конкурентоздатної переваги над супротивником. Інформаційна війна може включати в себе:

- збір тактичної інформації,
- забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів,
- поширення пропаганди або дезінформації, щоб деморалізувати військо та населення ворога,
- підрив якості інформації супротивника і попередження можливості збору інформації супротивником.

Часто ІВ ведеться в комплексі з кібер- та психологічною війнами з метою ширшого охоплення цілей, із залученням радіоелектронної боротьби та мережних технологій.

Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства — глобальне завдання в новому тисячолітті» від 12.12.2003 р. визначає основні принципи інформаційного суспільства для всіх.

Держави-учасниці Декларації визначили, що будуючи інформаційне суспільство, вони повинні забезпечити, щоб кожний міг скористатися можливостями, які можуть надати ІТ. Держави погодилися, що для вирішення цих завдань всі зацікавлені сторони повинні працювати спільно над розширенням доступу до інформаційних і комунікаційних інфраструктур і технологій, а також до інформації й знань, нарощувати потенціал, підвищувати довіру й безпеку при використанні ІТ, створювати на всіх рівнях сприятливе середовище, розробляти ІТ і розширювати сферу їхнього застосування, сприяти культурній розмаїтості й поважати її, визнавати роль засобів масової інформації, приділяти увагу етичним аспектам інформаційного суспільства і заохочувати міжнародне й регіональне співробітництво.

Україна також не стоїть осторонь процесу формування інформаційного суспільства. Чинна законодавча база в основному врегульовує питання діяльності суб'єктів щодо розбудови інформаційного суспільства в Україні.

Основою вітчизняної нормативно-законодавчої бази у сфері Інформатизації є закони України про інформацію (1992 р.), про науково-технічну інформацію (1993 р.), про Національну програму інформатизації (1998 р.), про Концепцію Національної програми інформатизації (1998 р.) та низка спеціальних законів, які регулюють відносини у певних видах діяльності, в тому числі закони України про електронний цифровий підпис (2003 р.), про електронні документи та електронний документообіг (2003р.), про захист інформації в автоматизованих системах (2003 р.), про платіжні системи та переказ грошей в Україні, про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні, про телекомунікації (2004 р.), про Національну систему конфіденційного зв'язку (2002 р.); Укази Президента України: від 31.07.2000 р. № 928 Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні»; від 01.08.02 р. № 683 «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади»; від 18.09.02 р. №836 «Про заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки держави»; від 10.05р. № 1497/2005 «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій»; постанови та розпорядження органів державної влади тощо.

Отже, можна зазначити, що створення нормативно-правової бази у сфері Інформаційних технологій знаходиться в стадії завершення і активного системного програмування наступних дій потребує сфера суспільних трансформацій, вдосконалення систем захисту інформації є першочерговим завданням в сфері публічної діяльності. Ефективна система збору використання, обробки та захисту інформації в державі лежить в основі реалізації та захисту прав людини.

Список використаних джерел

1. Про Національну програму інформатизації: Закон України від, 4 лютого 1998 року N 74/98-ВР)

2. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства - глобальне завдання в новому тисячолітті» від 12.12.2003 р.

Холевчук Маркіян Олегович
Студент групи ІР – 47

Інформаційне суспільство: теорія і реальність

У 1970-і роки доктрина постіндустріального (інформаційного) суспільства стала однією з панівних у західній соціології. Термін "інформаційне суспільство", введений в науковий обіг на початку 1960-х, фіксує одну з найважливіших характеристик суспільства, об'єднаного єдиною інформаційною мережею. Розвиток інформаційних технологій у 1980-і, а особливо в 1990-і роки, почав визначати економічний потенціал будь-якої держави.

Основу теорії інформаційного суспільства заклали Д. Белл, Т. Стоуньєр, А. Турен, У. Дайзард, Е. Тоффлер. Саме в їхніх фундаментальних працях 1970-х – 1980-х років було окреслено основні риси цього суспільства ("третьа хвиля" за Е. Тоффлером) [2].

Інформаційне суспільство – соціологічна й футурологічна концепція, де основним фактором суспільного розвитку є виробництво й використання науково-технічної та іншої інформації. Нині футурологи, політологи, філософи, історики дискутують, чи є це суспільство різновидом постіндустріального суспільства, а чи новою фазою історичного розвитку передових країн [3].

Так, Д. Белл основними ознаками нового суспільства вважає перетворення теоретичних знань на джерело інновацій та визначальний фактор політики. Це суспільство, у якому панує сервісна економіка, причому швидко зростає кількість працівників сервісу в системі охорони здоров'я, освіти, управління [4]. Р. Інглегарт зазначає, що "в Сполучених Штатах, Канаді й Західній Європі значна частина робітників працює сьогодні поза фабричними стінами. Багато людей уже не живуть у механістичному середовищі, а проводять більшість свого виробничого часу в спілкуванні з людьми й символами.

Зусилля людини все менше сьогодні зосереджуються на виробництві матеріальних товарів, натомість акцент робиться на комунікації й опрацюванні інформації, причому найважливішою продукцією виступають інновації та знання" [5, с. 259].

Отже, основним об'єктом людської діяльності стає обмін інформацією. Вільна її циркуляція в суспільстві дозволяє їй стати найважливішим фактором економічного, національного та особистісного розвитку.

Е. Тоффлер формулює основні принципи "коду" нової цивілізації (протиставляючи їх принципам індустріальної цивілізації – "другої хвилі"): дестандартизація, деспенціалізація, десинхронізація, деконцентрація,